

EL ROBOT SAVI

Text d'Andreu Sotorra
Il·lustracions de Valentí Gubianas

El vell robot de joguina era en un racó, sota un dels bancs de l'andana de la nova estació de trens.

S'estava ajagut al costat d'una sabata vella i estripada.

Estava glaçat.

El pa sec ja no hi era.

I el pot d'aigua —una llauna de cervesa abonyegada—, estava buit.

Aquell any, els tres Reis d'Orient havien arribat en tren i feia un fred que pelava.

Abans de tancar la seva carta als Reis, l'Estel havia xiuxiuejat amb els ulls tancats: «Estimats Reis d'Orient, si veniu en tren i em porteu un robot, que sigui d'aquells que juguen, parlen, riuen i, sobretot, fan els deures de l'escola... sisplau, sisplau!»

L'Estel, aquell dia que tothom viatjava amb caps de joguines, andana amunt i andana avall de la nova estació, esperava la seva mare perquè, ni que fossin festes, li havia dit que tenia més feina que mai a netejar la nova estació.

Però ella ja sabia que els tres Reis, aquell any, sí que li havien fet cas.

El primer que l'Estel va fer quan va trobar el vell robot de joguina sota el banc de l'andana de l'estació de trens va ser triar-li un nom.

Li va posar: Robot Savi. I se'l va emportar a casa, vigilant que el gos llop de la patrulla de Seguretat no veiés que se l'amagava sota l'anorac.

A casa, jugaven, parlaven i reien com ella havia somiat sempre que farien.

Des que l'Estel vivia amb el Robot Savi, tot el seu món havia canviat. L'habitació on jugaven li semblava que s'havia convertit en una d'aquelles ludoteques de barri on les criatures no s'acaben mai les joguines i sempre pots fer el que et doni la gana, tantes vegades com vulguis, sense que ningú et digui res.

El Robot Savi era la criatura que l'Estel havia de vigilar com si ella fos una de les monitores en aquella ludoteca particular. El feia

pujar per l'escala de la casa de nines i el feia tornar a baixar. Quan arribava a baix, tornava a fer-lo pujar per l'escala perquè tornés a baixar. Només de tant en tant, en cadascuna de les pujades, el feia enfilat a la teulada de la casa de joguina, però de seguida el tornava a l'escala perquè baixés fins al porxo i tornés a agafar l'escala de cara amunt.

A vegades, li agradava que el Robot Savi se la quedés mirant fixament davant seu, a tocar del nas, mentre ella s'entretenia llargues estones a l'escriptori de l'habitació, davant d'una làmina en blanc, i el dibuixava com si ell fos un model d'aquells de braços molsuts i pit forçut, resseguint una i una altra vegada els contorns del seu cos. Tenia el suro de l'habitació plena de làmines i làmines penjades amb tot d'esbossos del seu Robot Savi que ni un expert en art i amb lupa sabia dir quin era més diferent de l'altre.

A l'Estel li agradava també fer passejar el Robot Savi per camins de llapis, que per ella era com si fossin camins de muntanya que construïa a terra, posant els llapis que tenia a l'estoig en fila índia un darrere l'altre, afegint-hi els llapis de colors de la capsa de dibuix, allargant el camí amb els llapis que el Robot Savi havia deixat enrere i tornant a refer el camí trepitjant el llapis vermell, el llapis groc, el llapis blau, el llapis verd, el llapis negre, el llapis d'escriure, el llapis sense punxa, el llapis de quan era més petita i que s'havia quedat curt de tant treballar... i tornant a trepitjar els llapis de colors fins que el Robot Savi esbufegava com si hagués pujat al cim més alt i, sense quasi alè per respirar, enfadat, li deia: «Ja n'hi ha prou, Estel, que estic rebentat de tant trescar!»

Però allò que més li agradava era que, quan el dia ja s'havia acabat i havia arribat l'hora dels deures, l'Estel li donava fulls de quadrats, de rombes i de cercles per emplenar, i fulls de

matemàtiques. I, sí, el seu Robot Savi emplenava i emplenava i sumava i restava i feia tot de càlculs d'una revolada!

Li deixava un full de llengua per omplir paraules. I el seu Robot Savi les omplia en un dit i fet!

Li deixava una làmina i els retoladors per dibuixar. I el seu Robot Savi... zis, zas!, feia uns dibuixos com un artistàs!

El Robot Savi de l'Estel, amb el temps, s'havia acabat acostumant a la seva manera de jugar i, pel seu compte, quan es pensava que l'Estel no el veia, també dibuixava i dibuixava allò que coneixia des que l'havien abandonat sota aquell banc de l'andana: estacions de trens plenes de fum... màquines de vapor negres com prunes de Nadal allunyant-se en l'horitzó... velles estacions amb sostres fets d'arcades de ferro... grans rellotges marcant tots la mateixa hora... i mossos de corda amb guardapols i gorra, transportant, com si fossin ombres, càrregues de baguls, maletes i fardells, des del furgó d'equipatges d'un tren al furgó d'equipatges d'un altre tren.

I així van passar molts i molts dies fins que, una nit, quan a casa tohom ja dormia, l'Estel va sentir que el Robot Savi gemegava com si no es trobés gaire bé.

L'Estel va veure que el robot s'havia il·luminat com si fos un fluorescent! Semblava un d'aquells llibres de tinta invisible que només es poden llegir a les fosques!

Li va posar la mà al front... Potser tenia febre i tot... I va veure que li queien unes llagrimetes de color blau, galtes de llauna avall.

L'Estel li va dir aleshores a cau d'orella: «¿Que tens gana, Robotet...?» «¿Que tens set...?» «¿Que tens fred...?» «¿O potser et fa mal la panxa perquè no estàs gaire net...?»

Però el Robot Savi, aquella vegada no li va respondre com feia sempre que l'Estel li parlava com si recités un verset.

L'endemà, quan l'Estel ja havia sortit de l'escola, mentre esperava la seva mare que acabés la neteja de les andanes de l'estació nova, va portar el Robot Savi a una clínica de robots perquè se'l mirés el metge electrònic que hi havia de guàrdia.

La clínica de robots, tal com l'anomenava l'Estel, era una botiga molt petita situada en un buc d'escala, i el metge electrònic, era un ferrer que treballava i tenia consulta oberta prop de la nova estació de trens.

A la botigueta, el metge ferrer hi feia còpies de claus, motlures, peces de ferro com si fossin escultures bonsai i, quan li sobrava temps, construïa també trens de miniatura, màquines de vapor, prats i muntanyes de cartró i molsa, travessats per línies estretes de tren, estacions minúscules com un palet de riu i torres de llauna amb pilots de senyals lluminosos que s'encenien i s'apagaven quan passava cadascun dels petits trens.

A la porta de la botigueta, una clau gegant d'aquelles de pany i forrellat era el rètol que l'anunciava sense cap nom.

Però tothom sabia que el manyà era allà dins, com un servei d'urgències en una clínica de robots.

El ferrer de claus, amb una llanterna al front i una lupa a l'ull dret, va remenar la panxa del Robot Savi de l'Estel.

Li va mirar el cervell.

Li va tocar tots els xips.

Li va donar un parell de copets a les frontisses.

I quan l'havia examinat de cap a peus, va dir: «Aquest robot està cansat. S'ha fet vellet. Massa anys pensant i treballant amb el cervell. Ara li cal companyia. Passejar-lo per casa. Acompanyar-lo

al llit. Acotxar-lo. Fer-li fregues a tot el cos. I fer-lo viatjar amb el tren de la imaginació, de tant en tant, perquè vegi passar la vida com una pel·lícula pel seu costat, des de la finestra.»

A partir d'aleshores, l'Estel encara va estimar, més del que se l'estimava, el seu Robot Savi. I va treure temps d'on fos per poder estar més hores amb ell.

Com que ella ja havia après a fer els deures tota sola, ja no li calia que el Robot Savi l'ajudés tant com abans.

Per això, cada vespre, ara era ella qui l'entretenia una estona amb cançonetes i històries plenes de records.

I abans de posar-lo a dormir, li feia dos petons i li parlava d'aquella nit glaçada, la dels tres Reis que havien arribat en tren i que l'havien deixat abandonat, en un racó, sota el banc de l'andana de la nova estació de trens on netejava la seva mare, al costat d'una sabata vella i una llauna abonyegada de cervesa buida.

Però el pobre Robot Savi havia perdut del tot la memòria i ja no se'n recordava ni d'allò que li deia l'Estel ni que al món hi hagués vies de tren amb un rail paral·lel a banda i banda.

I, passat el temps, quan va arribar un altre hivern, un dia al vespre, el vell robot de joguina va fer un somriure trist a l'Estel. Va tancar els ulls. I es va adormir per no tornar-se a despertar mai més.

I tot el pou de saviesa que el robot posseïa i que havia ensenyat a l'Estel mentre l'ajudava a fer els deures de l'escola, es va quedar per sempre ben guardat dins de la seva carcassa de llauna, on encara deu ser ara, esclat, ni que el rovell que tot ho esborra potser l'hagi fet una mica malbé.